

malalties passades i les que tingui durant l'edat escolar, anotant el resultat de les vacunacions: antitífiques, antidiptèriques, única manera justa de poder fer la selecció veritable dels que hagin d'usdefruituar de les colònies escolars a l'estiu en preferència a mar o muntanya, sense favoritismes de cap mena, fulla que àdhuc podria servir més tard d'assessorament per l'ingrés a l'exèrcit. Els infants sords, muts, cecs, així com els afectes d'idiotesa i retard mental han de tenir escoles a part, puix que necessiten un ensenyament especial; els afectats de tracoma, tиныes, malalties de la pell no guaribles, ictiosi, psoriassis extensos, nevus gegants, etc., haurien d'estar separats per grups de malalties, per no perjudicar la instrucció amb la interdicció de l'escola; així mateix els afectes d'epilèpsia, histerisme, tinya pelada, els tar-tamuts beneficien d'escoles especials que tracten els defectes del llen-guatge.

Convé no forçar massa el cap dels nens amb programes molt vastos, de molta profunditat de comprensió. En aquest punt hauria d'haver-hi una coordinació entre tots els mestres per a fer un programa eficaç i compren-siu. Les matèries que necessiten més fatiga haurien de donar-se al matí, tal com la gramàtica, aritmètica i geometria; combinades amb el dibuix, la mú-sica, física, i a la tarda la geografia, la historia, la moral, etc., tot intercalant entre classe i classe, no passant mai d'una hora, esbarjos o classe de gimnasti-ca o explicació del professor i un dia a la setmana traslladar-se al museu o al camp, que seria la lliçó viscuda; la llum convé que sigui zenital o que entri per l'esquena, les pissarres no han d'ésser negres, sinó d'un color blau fosc; les taules convindria que fossin individuals i adaptades a l'edat escolar per a obviar posicions vicioses de la mecanica de l'espina; les classes no convé que siguin de més de 45 alumnes, puix d'aquesta manera la distancia no fatigarà els òrgans sensorials; han d'evitar-se els corrents d'aire, encara que renovant-lo.

A l'hivern ha de tenir-se calefacció, millor per electricitat o calefacció central, mai per gas o el clàssic braser, el qual emmetzina l'aire per l'anhí-dri carbònic que desprèn.

Els escolars de famílies molt pobres hauran d'usdefruituar de les anomenades cantines escolars: o sigui, quedar-se a dinar al col·legi, pagant l'Estat o Municipi; això ha d'ésser vigilat amb la màxima escrupolositat, puix que a l'indigent és obligat de fer-ho, però al viu o aprofitador és una immoralitat punible davant Déu i els homes, perquè treu el pa d'un germà seu que el necessita, puix com deia un professor nostre, **«con un estómago vacío no funciona el intelecto»**, així com a falta de roba ha de subministrar-se-li.

Els pares o encarregats no han d'estimular massa el desig que els seus fills siguin uns prodigis de saber, puix mantes vegades són com les flors massa primerenques, que no arriben a donar fruit, puix les gelades les ma-ten a la primera embranzida. Recordeu de Mozart, que morí jove, i d'altres.

